

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 28/2001 vp

Hallituksen esitys laiksi kirkkolain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä lokakuuta 2001 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi kirkkolain muuttamisesta (HE 186/2001 vp).

Lausunto

Hallintovaliokunta on 20 päivänä marraskuuta 2001 pyytänyt asiasta perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 57/2001 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Joni Hiitola, opetusministeriö
- kirkkoneuvos Matti Halttunen, Kirkkohallitus
- professori Olli Mäenpää
- professori Kaarlo Tuori.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- valtiovarainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi tuomiokapitulille oikeus myöntää erivapaus kirkon jäsenyyttä koskevasta virkakelpoisuusehdosta papille, joka kuuluu sellaiseen kristilliseen kirkkoon tai muuhun uskonnolliseen yhdyskuntaan, jonka kanssa kirkolliskokous on tehnyt tällaisen järjestelyn mahdollistavan ekumeenisen sopimuksen. Säännös, jonka mukaan tiettyihin kirkollisiin virkoihin on ollut kelpoisuusvaatimuksena Suo-

men kansalaisuus, ehdotetaan kumottavaksi. Seurakunnille, joille on vakuutettu erityisiä oikeuksia, käytännössä Suomen evankelis-luterilaiselle saksalaiselle seurakunnalle, annettaisiin oikeus tuomiokapitulin luvalla hankkia papilliset palvelut papin virkaa täyttämättä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Lakiehdotuksen 6 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan kirkon, seurakunnan tai seurakuntayhtymän virassa sekä jumalanpalvelukseen, kirkolli-

siin toimituksiin, diakoniaan tai opetukseen liittyvässä pysyväisluonteisessa työssä voi olla vain evankelis-luterilaisen kirkon jäsen.

Hallintovaliokunta on ottaen huomioon perustuslain 6 §:n 2 momentin pyytänyt säädösehdotuksen 6 luvun 1 §:n 2 momentin osalta perustuslakivaliokunnan lausunnon. Perustuslain 6 §:n 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan muun muassa uskonnon perusteella.

Kirkkolain (1054/1993) mukainen kirkon perustehtävä on uskonnollinen ja liittyy määrättyyn uskontunnustukseen. Perustuslakivaliokunta katsoo lausunnossaan, että perustuslain 11 §:stä johtuva kirkon oikeus sisäiseen autonomiaan huomioon ottaen valiokunta pitää perustuslain 6 §:n 2 momentista huolimatta mahdollisena, että laissa säädetään kirkon jäsenyys edellytykseksi kirkon omiin virkoihin ja tehtäviin valittaville. Tämä on kiistatonta sellaisiin virkoihin ja tehtäviin nähden, jotka liittyvät suoraan kirkon hengelliseen toimintaan. Mahdollisuus ulottuu valiokunnan mielestä kuitenkin myös muunlaisiin virkoihin.

Kirkkolain 25 luvun 12 § koskee seurakuntia, joilla on erityisiä oikeuksia. Lakiehdotuksessa

ehdotetaan mainitun pykälän 2 momenttia muutettavaksi siten, että säännös mahdollistaa tuomiokapitulin luvalla, että tällainen seurakunta voi hankkia papilliset palvelut papinvirkaa täyttämättä. Perustelujen mukaan palvelut hankkiva seurakunta on Suomen evankelis-luterilainen saksalainen seurakunta. Kyseessä on luonteeltaan erityinen järjestely. Hallintovaliokunta toteaaakin selvyuden vuoksi, että kyseinen pappi on saksalaisessa evankelis-luterilaisen kirkon palvelussuhteessa.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Matti Väistö /kesk
vpj. Pertti Turtiainen /vas
jäs. Nils-Anders Granvik /r
Rakel Hiltunen /sd
Valto Koski /sd
Esko Kurvinen /kok
Lauri Kähkönen /sd
Pekka Nousiainen /kesk

Kari Kärkkäinen /kd
Kirsi Ojansuu /vihr
Heli Paasio /sd
Aulis Ranta-Muotio /kesk
Petri Salo /kok
Arto Seppälä /sd
Jari Vilén /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.